

ATIK NEDİR?

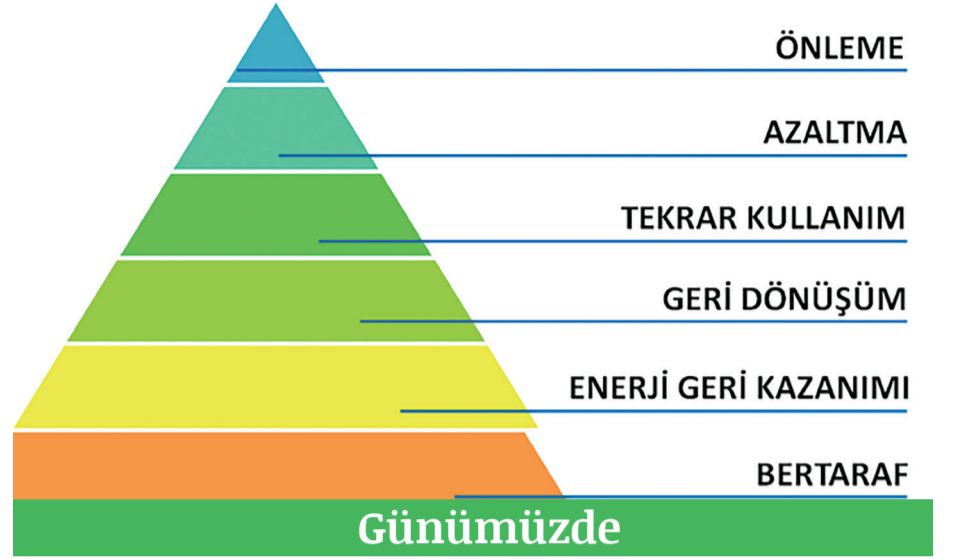
Çatalköy Belediyesi tarafından her gün 16 ton çöp toplanıyor. Bu çöpler bizim atıklarımızdır.

Artık kullanmak istemediğimiz veya kullanılmayacak durumda olup da atılacak olan her şeye atık denir. Bu terim, sadece çöpe değil, geri dönüşüme gidebilecek veya tekrar kullanılabilir her şeyi kapsar.

Atıklar katı ve sıvı olarak, daha sonra da organik, tekrar kullanılabilir ve geri dönüştürülebilir diye sınıflandırılır. Sıvı atıklar endüstriyel çapta da olabilir evimizden çıkan atık sular da olabilir. Katı atıklar ise çöpe attığımız her şeydir. Örneğin lastikler, gazeteler, eski mobilyalar ve yemek artıkları... Organik atıklar tahmin edebileceğiniz üzere genelde mutfak atıkları veya bahçe atıkları diye adlandırdığımız meyve ve sebzelerden veya bahçemizdeki bitkilerden oluşan atıklardır. Bunlara ilaveten çevre ve insan sağlığını olumsuz anlamda etkileyecek zararlı atıklar da bulunmaktadır. Bunlar ge-

nelde yanıcı, patlayıcı ve toksik maddelerdir. Yangın söndürücüler, piller, pestisitler ve floresan lambalar bu tür atıklara örnek olarak verilebilir.

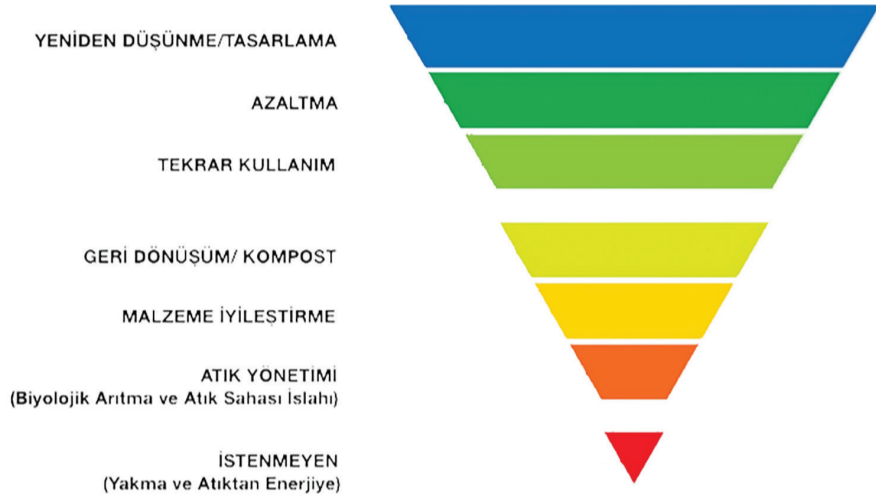
Bu atıkları düzgün bir şekilde imha etmezsek, çevremize ve sağlığımıza tehdit oluşturacak hale gelirler. Örneğin organik maddelerin doğada çözüldüğünü biliyoruz, fakat bilmediğimiz nokta yanlış şartlar altında, onların da zararlı maddelere dönüşebildikleridir. Eğer bir katı atık sahasına giderlerse, orada yeterli oksijen bulamadıklarından düzgün bir şekilde çözünmezler, aksine, sera gazları arasında en tehlikeli gaz olan metan gazı üretirler. Bu da maalesef küresel ısınmaya ve iklim değişikliğine büyük katkı sağlar. Oysaki çok basit bir işlemle mutfak ve bahçe atıklarımızı işimize yarar bir maddeye dönüştürebiliriz. Toprağa! Hem de çok verimli bir toprağa. Bunu da kompost yaparak elde edebilir, evimizdeki çöp kutularını ve katı atık sahalarını doldurmalarını engelleyebiliriz.

Bir diğer yöntem de geri dönüştürmek, yapamadığımız yerde ise yeniden kullanmaktır. Geri dönüşüm aslında rafta başlar. Tüketicinin de üretimde sözü geçebilir. Geri dönüştürülemez materyallerden yapılan ambalajlı ürünleri alışverişinizde tercih etmeyin. Bu tür ambalajlar ürüne bir değer katmaz. Sadece çöp sahalarındaki yığınlara eklenip sağlığımıza ve çevremize zarar verirler. Sadece bizim de değil, bugün attığımız her madde, ileriki nesillerin de sağlığını etkiler. Eğer siz bugün o ürünü tercih etmezseniz, yarın o ürünü rafta tekrar görmezsiniz. Bugün sizin yapacağınız bu tercih, yarın çocuklarınıza, torunlarınıza örnek olacak ve daha temiz bir geleceğe ışık tutacak. İhtiyacınız kadar alın mesela ve aldıklarınızı bitirmeye gayret edin. En büyük sorunumuz olan plastik tüketiminizi azaltın. Plastik şişeler, pipetler, poşetler, tabak, çatal, bıçak, bardak... Tek kullanımlık ürünleri tercih etmeyin. Yeniden doldurulabilen, yeniden yıkanılabilen ürünler tercih edebilirsiniz. Örneğin sıvı sabunları veya deterjanları bir defa alıp, daha sonra çöpe atmak yerine tekrar doldurabilirsiniz. Peçete yerine, yıkanabilen el havlularını kullanabilirsiniz. Bu sayede daha az atık üretmiş olursunuz.

Yeniden kullanıma gelince. Evde istemediğimiz eşyalarımızı hemen gözden çıkarmadan önce başka bir amaç için kullanılabilir mi bir düşünelim. Sizin işinize yaramıyor mu? Belki de komşunuzun ihtiyacı vardır veya değerlendirebilir, bir soralım. En son çare çöpe atalım. Büyükançelerimiz yeniden kullanıma çok sıcak bakarlardı. Her şeyin değeri bilinirdi ve eskiden olsa buna verebileceğimiz pek çok örnek olurdu. Tenekeler saksı olarak kullanılır, cam şişeler limonata, pekmez ve zeytinyağıyla doldurulur, kavanozlar meyve reçelleri için kullanılırdı. Yırtılan kıyafetler dikilir, küçülen elbiseler de komşu çocuklarına verilerdi. Bu uygulamalar yokluğu değil çevremize duyduğumuz önemi gösterir.

Unutmayın ki çöpe giden hiçbir şey kaybolmaz. Ya toprak altına gömülür, biz görmeyiz fakat yeraltından sofralarımıza kadar ulaşır, ya da yakılır ve daha sonra onu kirli hava olarak tekrar soluruz. Her iki seçenek de sağlığımızı olumsuz etkiler. Daha duyarlı ve bilinçli bireyler olarak çevremizi her anlamda temiz tutmak ve korumak hepimizin görevi. Bu duyarlılık ileride bizi geri dönülmez bir felaketten kurtaracaktır.

Olması Gereken

NAYLON POŞETE HAYIR!

2010 yılında, bundan tam 12 yıl önce Kuzey Kıbrıs Çocuk Çevre Derneği ve Çatalköyü Geliştirme ve Kültür Derneği (ÇADER)'in Nisan ayında başlattığı USAID tarafından da desteklenen "naylon poşete hayır" kampanyasında gönüllü olarak yer aldım. Bu projede çevreye geri dönüşümü zor olan naylon poşetlerin daha az kullanılması bilincini aşılama ve halkı bilgilendirmeye yönelik çalışmalar yaptık. Çeşitli marketlere gidip oradaki insanlara kumaş torbalar dağıttık. Anket hazırlayıp insanlara anket aracılığı ile çevreye karşı ne kadar duyarlı olup olmadıklarını ölçmeye çalıştık.

O dönemde hafızamda kalan en anlamlı olay, arkadaşlarımızla Erdener Süper Markette "Naylon Poşete Hayır!" konulu hazırlanmış olduğumuz kısa tiyatroyu sergilememiz ve insanların bizi hayretler içinde izlemesiydi. Üzerimizde kocaman bir naylon torba vardı. Bizi öyle bir sarmalamıştı ki ondan kurtulmaya, nefes almaya çalışıyorduk. Bunu dramatize ederken aklıma hep yüzüne naylon poşet sarılmış kaplumbağalar geliyordu. O canlıların yaşam alanlarının biz insanlar tarafından nasıl yok edildiği gözümün önünden gitmiyordu. Bizi izleyen insanlar naylon torbayla savaşımızı, ondan kurtulmaya çalışma çabamızı gördükler-

inde tüyleri diken diken olmuştu. İşte bu insanlarda büyük bir iz bırakabilmenin göstergesiydi. O dönemde yapmış olduğumuz bu çalışma çok büyük ses getirmişti ve birçok işletmeci bizi destekleyip iş yerlerinde naylon poşet dağıtmak yerine kumaş torbaya geçiş yapacaklarını söylemişlerdi. Bizim için çok büyük bir mutluluk ve gururdu. Çünkü çevremiz için verdiğimiz emeklerin karşılığını aldığımızı görüyorduk.

İnsanlarımız çevreye karşı daha fazla duyarlı ve dikkatli olma yolundaydı. Ne yazık ki seneler geçti ve şuan geldiğimiz noktada halen daha naylon poşetlerden kurtulabilmiş değiliz. Çevremiz için ve geleceğimiz için bence artık buna bir dur demeliyiz! Gelecek nesilleri düşünerek hareket etmeli, temiz bir çevrede yaşayabilmek için herkes elinden geleni yapmalıdır. Bu proje üzerinden 12 sene geçti ve ben artık öğretmen oldum. Benim için bu konudaki fikirlerim hiç bir zaman değişmedi ve değişmeyecek. Gelecek nesilleri çevreye karşı duyarlı bir birey olarak yetiştirmek benim boynumun borcudur.

Sevgi ve saygıyla kalın...

DÜRİYE AYSU

